

Boeken

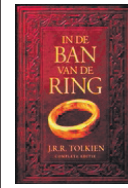
RANGLIJST NIET-BESTAANDE LANDEN IN DE LITERATUUR

Heeft u al eens aan de hageelwitte stranden gelegen van St. Honoré? Of in een slaaptrein naar Syldevië? Nee, natuurlijk niet. Die landen bestaan alleen in het werk van respectievelijk Agatha Christie en Hergé. En Managuay dan? De laatste militaire dictatuur van Zuid-Amerika, grenzend aan Uruguay en Paraguay, waar het elke dag 40 graden is, de tequila wordt verkocht in halveliterblikken en waar bij verkeersongelukken vooral overstekende lama's en mariachiorkesten overlijden? Nee, ook Managuay is niet echt. Ik heb het land, een soort uit de bocht gevlogen samenvatting van Latijns-Amerika, bedacht na een rugzakvakantie van zeven maanden. In mijn debuutroman *Een maand in Managuay*, die deze week verschijnt, reist de Utrechtse student Stef Beckers eraartoe, om ter plekke zijn plannen verziekt te zien worden door een geheimzinnig pakketje, maoïstische rebellen en Rudi Carrell.

Geofictie, zoals het verzinnen van een geografische eenheid ook wel wordt genoemd, is verre van nieuw. Thomas Mores *Utopia* verscheen al in 1516 en Jonathan Swift beschreef het Lilliput van *Gullivers reizen* in 1726. Wat heb je eraan om een boek te situeren in een niet-bestaand land, vroeg *de Volkskrant* mij. Of ik dat uit wilde leggen, aan de hand van een lijstje van mijn favoriete fictieve universa. Oef. Er is heel wat afgefantaseerd in de wereldliteratuur. Aan de ene kant heb je de heellallen met bedachte sterren en planeten - denk aan sciencefiction à la *Duin* van Frank Herbert. Aan de andere kant: is de non-fictie in de boekhandel niet óók fictief? Zelfs in het autobiografische *Familielexicon*, onlangs opnieuw vertaald, koos Natalia Ginzburg de jeugdherinneringen die haar uitkwamen en liet ze matig interessante personages weg. Ze construeerde een verhaal, zoals elke schrijver. Maar laten we niet flauw doen. In de nu volgende rang-

lijst zal ik me beperken tot de echte neplanden die me hebben geïnspireerd.

6. Midden-Aarde
Uit: o.a. *De hobbit* (1937), *In de ban van de ring* (1937-1949) van J.R.R. Tolkien

Hou dwergen en draken uit de lijst, smeekte *de Volkskrant*. Helaas, de schepping van Tolkien is simpelweg te invloedrijk, mede dankzij de verfilmingen van Peter Jackson. Bovendien ligt in de uitgestrektheid van Midden-Aarde hét voordeel voor de schrijver: totale vrijheid. Op het prehistorische continent waar Frodo Balings zijn ring naar de Doemberg brengt, kan Tolkien al zijn liefhebberijen kwijt, van religie en taalkunde tot mythologie. Hij voert elfen en orks op en vertelt over hun geschiedenis en cultuur. Niemand kan hem corrigeren, want het betreft zijn eigen verzinsels. Zalig. Ook ik hoef voor Managuay niets te resercheren: dat hele land komt uit mijn duim. De enige beperking ligt in mijn wens om er een land van te maken dat zou kunnen bestaan. Dus zorg ik ervoor dat de Managuayaanse flora en fauna passen bij Latijns-Amerika, net als de nationale geschiedenis. Dat maakt van de Oorlog van de Vijf Papaja's (1850-1852), waarin de Managuayaanse lamacavalerie triomfen vierde, een fictieve maar toch ook logische gebeurtenis.

5. Thule
Uit: *de Kinderen van moeder aarde-trilogie* (1985-1989) van Thea Beckman

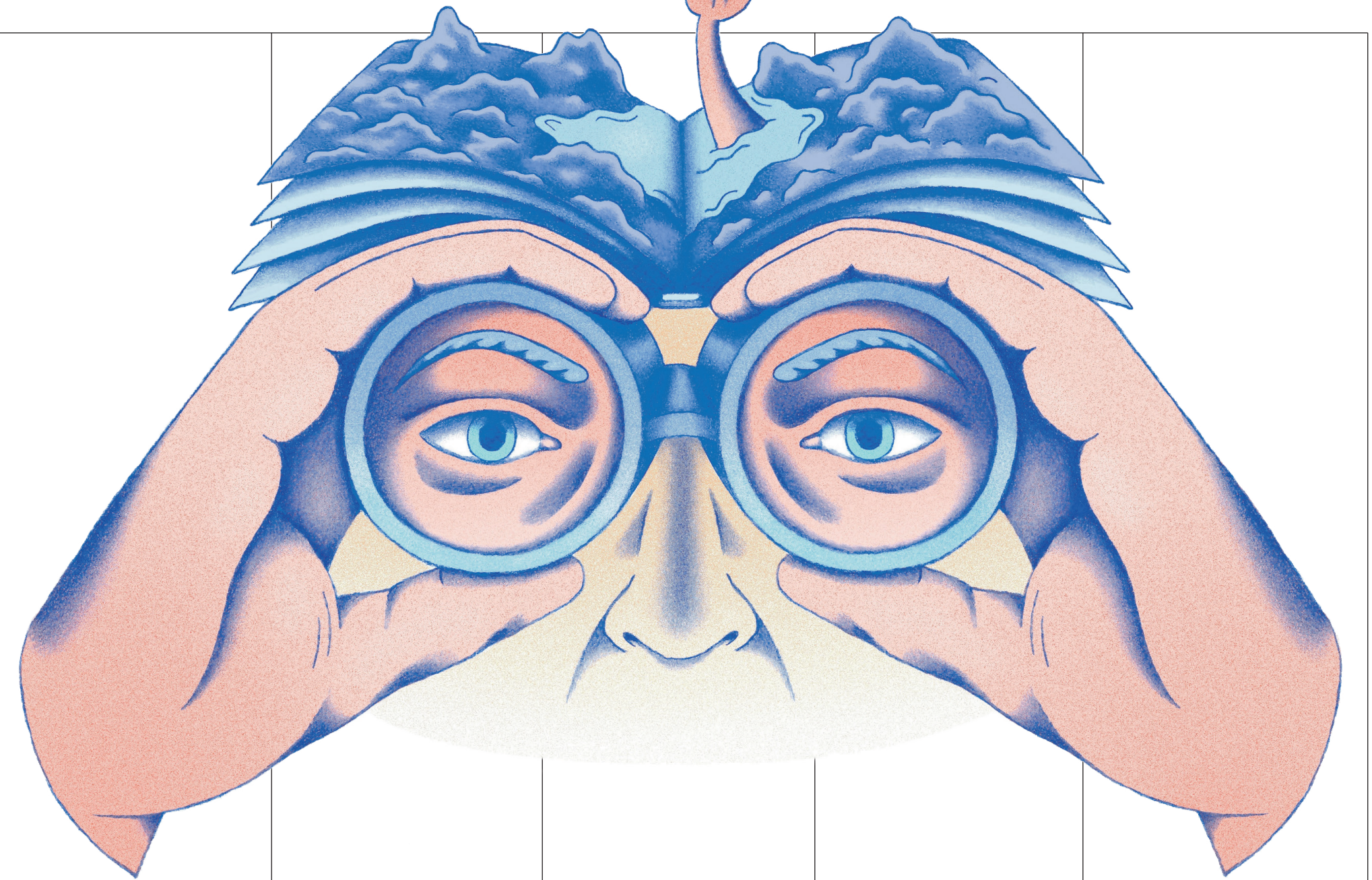

Thea Beckman staat bekend om haar historische romans, maar ze heeft zich ook aan een alternatieve geschiedenis gewaagd. Ze liet de Derde Wereld-oorlog uitbreken om het ijs op

De Staat van Bordewijk

De Nederlandse tegenhanger van Oceanië van George Orwell en de Wereldstaat van Aldous Huxley is de Staat van F. Bordewijk, uit *Blokken* (1931). Ook Bordewijk schetste een totalitair regime in de toekomst,

met zowel communistische als fascistische trekken. Dertig jaar later was hij er nog trots op. '*Blokken* vind ik helemaal gaaf, daar heb ik echt nog plezier in als ik eraan denk dat ik dat geschreven heb.'

Groenland te doen smelten, zodat daar Thule kon ontstaan. Net als haar collega Jan Terlouw (*Koning van Katoren, De kloof*) werkte ze door middel van een bedacht land een politiek idee uit, want Thule wordt geleid door vrouwen die harmonie nastreven, vooral met de natuur. Wanneer de ouderwets patriarcale Badeners uit Europa het land willen veroveren, is het hommeles. Beckman overtuigt - door dit boek koos ik bij mijn eerste stembusgang voor GroenLinks. Omdat het om jeugdliteratuur gaat, verliest ze zich niet in politieke abstracties, maar laat ze de lezer meeleven met koninginnenzoon Christian, die maar wat graag met het burgermeisje Thura zou aanpappen. Tja, in een verhaal werkt de liefde nu eenmaal als een tierelier. Daarom is Stef koud geland in Managuay of hij raakt geïmponeerd door Julia, die hem weet te vertellen dat de grootste voetbalclub van het land FC Puta Madre heet.

4. Azteekse Rijk
Uit: *Aztec* (1980) van Gary Jennings

Dit telt niet, beweert u, want het Azteekse Rijk is niet fictief? Ga er dan maar eens naartoe, zou ik zeggen. Dat kan alleen in dit weergalozes epos, waar tot mijn spijt geen hond van heeft gehoord in Nederland. De Amerikaanse schrijver Gary Jennings voert de lezer door de verdwenen wereld der

Azteken alsof het Narnia is. Hoofdpersonage is de oude Mixtli, die in het Mexico van de 16de eeuw door de Spaanse koloniale autoriteiten wordt opgetrommeld om te vertellen over zijn vervagende beschaving. Dat doet hij met zoveel verve, dat ik na de laatste pagina verpletterd op de bank lag. De magische hoofdstad Tenochtitlán, de godin Tlazolteotl die ieders zonden annex fecaliën opeet, het volk van de zeeslakkenduikers - al deze wetenswaardigheden worden opgedist in een avontuur waar je nu eens koud, dan weer gloeiend heet van wordt. Ik nam mij voor om mijn eigen boek net zo meeslepend te laten zijn: zowel plat als verheven, met seks en spanning, met humor en horror. Hopelijk is het gelukt.

3. De Wereldstaat
Uit: *Heerlijke nieuwe wereld* (1932) van Aldous Huxley

De wereld die Aldous Huxley in deze dystopische klassieker bouwt is, ondanks de titel, verre van heerlijk. We lezen over onze planeet Aarde in de toekomst, waarin een dictatoriale Wereldstaat mensen kweekt, ze inpast in een dienend systeem en opstandigheid voorkomt door middel van de drug soma. Mijn leraar Engels gaf me op het atheneum *Brave New World* te lezen (bedankt, meneer Kuijpers) en de gedetailleerde uitwerking maakte grote indruk. Huxley

waarschuwt voor afstomping, almacht, wetenschap en technologie en geeft, net als het grimmigere *Wij* van Jevgeni Zamjatin en 1984 van George Orwell, een politieke boodschap af. Daar leent een fictieve setting zich bij uitstek voor. *Een maand in Managuay* loopt niet over van de politiek. Wel jaag ik Stef een aantal keren de stuipen op het lijf om de wreedheid van het leven in een militaire dictatuur invoelbaar te maken. Dat is een breuk met de pure lolligheid waarmee Managuay ooit begon, toen ik na mijn reis mijn fictieve universum construeerde door op een eigen (nog bestaande) website jarenlang satirische nieuwsberichten te schrijven en culturele reportages voor *de Volkskrant*.

2. Molvanië
Uit: *Molvanië, een land gevrijwaard van moderne tandheelkunde* door Tom Gleisner, Rob Sitch en Santo Cilauro (2003)

Heel wat mensen zouden zweren dat ze Molvanië vorig jaar nog op het Eurovisie Songfestival hebben gezien ('Slèècht!'). Onkunde van Oost-Europa ligt aan de basis van deze perfect uitgevoerde reisgidsparodie van drie Australische komieken (ze maakten er ook een over San Sombbrero in Midden-Amerika, maar dat kende ik nog niet toen ik Managuay bedacht, heus waar). In Molvanië kunnen toeristen 'genieten van een glas plaatselijk

gebrouwen knoflookcognac, terwijl ze toezien hoe een landarbeider in klederdracht zijn muilezel afrost.' Zwaar overdreven en op een *South Park*-achtige manier heel komisch, vind ik.

Tegelijkertijd moet gezegd dat het anno 2024 wringt bij bepaalde grappen. Is het eigenlijk wel oké - en dus ook: leuk - om vanuit het witte Westen te dollen met andere culturen? Soms wel, soms niet, vermoed ik. De intenties van de grappenmaker spelen mee. De kwetsbaarheid van het doelwit. De machtsverhouding. De afstand tot het onderwerp.

Hand in eigen boezem: ik houd van Latijns-Amerika, maar ook *Een maand in Managuay* staat bol van de clichés uit alle uithoeken van de regio, van mariachi's (Mexico) en lama's (Peru) tot nakomelingen van gevluchte nazi's (o.a. Argentinië). Juist vanwege die diversiteit denk ik - en hoop ik - dat niet één land of bevolkingsgroep zich aangesproken voelt. Ze maakt Managuay fictiever, als het ware. Ook in tijd staat het land ver van de werkelijkheid af. Militaire dictaturen kent Latijns-Amerika al minstens vier decennia niet meer. In die zin lijkt Stef Beckers eerder op Kuifje, die in *Het gebroken oor* (1937) in San Theodoros terecht kwam, het van sombrero's en coupplengers vergeven cliché van een Zuid-Amerikaanse bananenrepubliek dat op zichzelf alweer een cliché is geworden. Mocht ik desondanks de gevoeligheden in Latijns-Amerika verkeerd ingeschat hebben, dan zeg ik oprecht: *mil perdones*.

1. Managuay
Uit: *Een maand in Managuay* (2024) van Roger Abrahams

Zoals je eigen kind het leukst is en je eigen citroentaart het lekkerst, zo bevalt ook het hoogstpersoonlijk in elkaar geknutselde land het best. Na jaren bouwen zocht ik een manier om Managuay te gebruiken in een groter verhaal. Dat bleek het sturen van een Nederlander, met wie de lezer zich kan identificeren. Stef Beckers krijgt van zijn hoogleraar het aanbod om een maand naar Managuay te gaan. Stef hoopt er een Grote Priemur te vinden om zijn journalistieke carrière aan te slingeren en zegt ja. Mooi, zegt de hoogleraar - zou hij dan een pakketje willen meenemen voor een vriend? Eenmaal in Managuay belandt Stef in een web van intriges.

Een Midden-Aarde-achtig avontuur moest het worden, vond ik. Komisch als Molvanië en eng als in Aztec. In een land met een junta die als de Wereldstaat wil zijn, maar waar de liefde à la Thule toch haar weg vindt. Een thriller, maar dan grappig. Dat wilde ik graag. En hoewel ik me als debutant niet bevoegd voel om grote uitspraken te doen, is dit volgens mij wat schrijven moet zijn: je louter laten leiden door jezelf. En door het verhaal natuurlijk. Houdt u niet van bedachte landen? Geen nood, in de boekhandel treft u nog een wereld aan verzinsels aan.

Roger Abrahams: *Een maand in Managuay* Prometheus; 336 pagina's; € 22,99.

Taco's en tanks

Roger Abrahams situeerde zijn debuutroman *Een maand in Managuay* in een **verzonden Zuid-Amerikaanse dictatuur**. Analyse van de aantrekkingskracht van geofictie aan de hand van een lijstje favoriete fictieve landen.

Door **Roger Abrahams** Illustratie **Hanneke Rozenmuller**